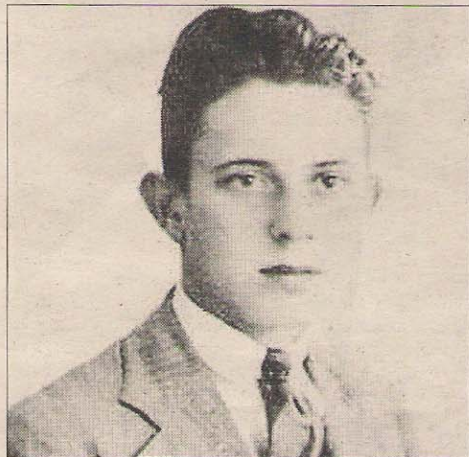

Passejades pel saber

Favàritx, la fossa d'un matemàtic

Rosycki (esq.) havia desxifrat els codis secrets que utilitzaven els alemanys durant la guerra. A la dreta, el far de Favàritx.

El criptòleg polonès Jerzy Rosycki fou una de les víctimes de l'enfonsament del Lamoricière el 1942 prop de la costa menorquina

La roca fosca del cap de Favàritx, al nord de Menorca, fa que la bellesa d'aquest lloc sigui de les més enigmàtiques de l'illa. Allò que molts no saben, però, és que les aigües d'aquesta costa fa anys que guarden un secret.

A devers 10 quilòmetres, al fons de la mar, hi descansen les restes del Lamoricière, un vaixell de passatgers i de càrrega

que a mitjan del segle passat feia la ruta Alger - Marsella. L'enfonsament es produí el 1942 i en la tragèdia hi perdé la vida el matemàtic polonès Jerzy Rosycki (nascut el 1909), un dels desxifradors del codi secret Enigma.

Els coneixements de Rosycki en criptologia li havien permès descloure el misteri de l'aparell que els alemanys utilitzaven per

xifrar missatges durant la Segona Guerra Mundial.

En aquell temps, Rosycki treballava en un centre secret de la intel·ligència aliada del sud de França, que es deia Cadix. Quan embarcà en el Lamoricière, retornava de passar una temporada de descans en una sucursal d'aquest mateix centre propera a la ciutat d'Alger. Dos companys i col·laboradors seus, Marian Rejewski i Henryk Zygalski també hi perderen la vida.

DIA DELS REIS

El 6 de gener d'aquell any, dia dels Reis, el Lamoricière havia partit del port d'Alger. Quan fou, a l'endret de Menorca,

però, un gran temporal el sorprengué. El capità intentà cercar refugi a la costa nord de l'illa però no hi fou a temps. Les ones l'engoliren. La feixuga càrrega de taronges argelines, que la llavors colònia destinava a la metròpoli, feren accelerar el procés. El balanç de la tragèdia fou de 301 morts i només 93 supervivents.

El vaixell havia estat construït el 1920 per navegar amb gasoil. El conflicte bèl·lic, però, provocà mancances de combustible, que es destinava als tancs i avions. L'any 40 l'havien adaptat perquè pogués funcionar amb carbó.